

---

opgave 1 Strenger straffen helpt niet

Bij deze opgave hoort tekst 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Op 2 december 2012 werd grensrechter Richard Nieuwenhuizen tegen zijn hoofd geschopt en geslagen na een voetbalwedstrijd. De dag daarna bezweek hij aan zijn verwondingen. De plotselinge dood van de grensrechter bracht een schok teweeg in heel Nederland. Na dit voorval
5 klonk vanuit de maatschappij en de politiek de roep om strengere straffen. Volgens Jan van Dijk werkt strenger straffen echter niet. Hij bepleit een preventieve aanpak van de criminaliteit (tekst 1).

Lees de regels 1 tot en met 10 van tekst 1.

Hoogleraar Van Dijk verwijst in de eerste zin van tekst 1 naar de verkiezingsprogramma's van politieke partijen. Politieke partijen vervullen in het politieke proces de volgende functies: aggregatiefunctie/integratiefunctie, articulatiefunctie, communicatiefunctie, participatiefunctie en rekruterings- of selectiefunctie.

- 3p 1 Welke politieke functies vervullen politieke partijen met het schrijven en publiceren van verkiezingsprogramma's?
Kies twee functies en licht elke functie toe.

Lees de regels 11 tot en met 23 van tekst 1.

Strenger straffen is volgens Jan van Dijk niet effectief. Volgens hem helpt strenger straffen niet. Daarnaast kent strenger straffen ook andere nadelen voor de samenleving. Het gaat bij strenger straffen om langere gevangenisstraffen.

- 2p 2 Noem twee **andere** nadelen van strenger straffen voor de samenleving.

Voorstanders van strenger straffen wijzen op een aantal voordelen.

- 2p 3 Noem twee voordelen van strenger straffen waar voorstanders op wijzen. Ga in je antwoord uit van doelen van straffen.

Gebruik de bovenstaande inleiding bij deze opgave en de regels 11 tot en met 23 van tekst 1 uit het bronnenboekje.

Criminaliteit is een sociaal en politiek probleem.

- 4p 4 Leg uit aan de hand van de dood van de grensrechter dat criminaliteit
- een sociaal probleem is. Gebruik in je uitleg een voorbeeld uit de Inleiding.
  - en een politiek probleem is. Gebruik in je uitleg een voorbeeld uit tekst 1.

Gebruik de regels 24 tot en met 34 van tekst 1.

Het CDA zal zich kunnen vinden in de aanpak van criminaliteit zoals te herkennen is in de regels 24 tot en met 34.

- 2p **5** Welk ideologisch uitgangspunt van het CDA is te herkennen in de regels 24 tot en met 34? Koppel een citaat aan het betreffende uitgangspunt.

Gebruik de regels 35 tot en met 50 van tekst 1.

Het aantal woninginbraken in Nederland is sinds 1995 sterk gedaald (regels 47-50).

- 3p **6**
- Met welke theorie over de oorzaak van criminaliteit kun je de afname van woninginbraken verklaren?
  - Geef een beschrijving van deze theorie.
  - Geef met behulp van deze theorie een verklaring voor de afname van woninginbraken op grond van het tekstfragment.

---

opgave 1 Strenger straffen helpt niet

---

tekst 1**Strenger straffen helpt niet**

Wie de verkiezingsprogramma's heeft bestudeerd, weet dat zowat alle Nederlandse partijen de criminaliteit willen bestrijden met meer blauw
5 (lees: meer politieagenten) en strenger straffen. Strenger straffen is echter niet alleen duur maar ook weinig effectief. Hoogleraar Jan van Dijk houdt een pleidooi voor een her-
10 bezinning.

Nadat een grensrechter door Marokkaanse voetballers is doodgeschot, verklaart de minister van Veiligheid en Justitie Ivo Opstelten
15 op het NOS journaal dat hij zal laten nagaan of het Openbaar Ministerie zwaardere straffen kan eisen. De afschrikwekkende werking van het strafrecht is echter uiterst gering,
20 zoals ook de jurist Opstelten heel goed weet. Het is een medicijn dat juist bij de doelgroep van korte lontjes weinig of geen effect heeft. De betrokken maatschappelijke
25 groeperingen zullen zélf in actie moeten komen. (...) De oplossing

moet verder vooral komen van de voetbalclubs en de KNVB door de ouderwetse overdracht van normen
30 en waarden betreffende sportiviteit, royement voor het leven van chronische overtreders en door notoir onsportieve clubs uit te sluiten van de competitie. (...)

35 **Preventie is beter en een goedkoper middel tegen criminaliteit** (...) In 1985 adviseerde een commissie onder leiding van de inmiddels overleden PvdA'er Hein Roethof om
40 elementaire beveiligingseisen op te nemen in het Bouwbesluit. In 1999 is dit voornemen uitgevoerd. Onderzoek heeft uitgewezen dat de kans op een inbraak in nieuwbouwwijken sindsdien 50 procent lager is dan in vergelijkbare oudere wijken.
45 (...) Het nuchtere, op preventie gerichte beleid in Nederland heeft ertoe geleid dat het aantal woninginbraken sinds
50 1995 sterk is gedaald. (...)

naar: artikel van Jan van Dijk, emeritus hoogleraar victimologie van 1 februari 2013 op de website sociale vraagstukken, www.socialevraagstukken.nl